

**İNTERNET ÇAĐINDA
İNTERNETE ERİŞİM SORUNU**
*TÜRKiYE'NİN SANSÜR
İLE İMTİHANI*

**BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ
GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI**
NİSAN 2018

1. GİRİŞ

2. TÜRKİYE’DE İNTERNETE ERİŞİM SORUNU DOĞRUDAN VE DOLAYLI SANSÜR

2.1 DOĞRUDAN SANSÜR UYGULAMALARI

Türkiye’de İnternet Erişiminin Yasal Tarihçesi

Türkiye’deki Erişim Engellemeleri

Türkiye’de Medyaya ve Kamuoyuna Yansıyan Son Dönemdeki Erişim Engellemelerine Genel Bakış

Youtube Yasağı 2,5 Yıl Sürdü

Türkiye Twitter’da İçerik Kaldırma Taleplerinde Birinci

Facebook, 2017 yılında Türkiye’de 712 İçerik Kısıtladı

Sendika.org 61 Defa Kapatıldı

Haber Sitelerine Erişim Engeli

Dropbox’a Erişim Engellendi

Yayına Başlamamış Siteye Erişim Engeli

Vikipedi 1 Yıldır Erişime Engelli

Son Dönemdeki Sosyal Medya Operasyonları

2.2 DOLAYLI SANSÜR UYGULAMALARI

“Ağ Tarafsızlığı” Tartışmaları ve Türkiye

Buzdağının Görünmeyen Kısmı: İnternet Erişiminin Yavaşlatılması

Dolaylı Sansürde Yeni Cephe: VPN

3. FİBER ALTYAPI SORUNU

Türkiye Fiber’de Sınıfta Kaldı

Türkiye Geniş Bant İnternette Geride

Geniş Bant Penetrasyonunda OECD’nin Gerisindeyiz

4. SONUÇ

ÖZET

Bu rapor Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı tarafından hazırlanmıştır. Rapor özetle, Türkiye’de internete erişim hakkı ve internete erişim özgürlüğü konusunda yaşanan sorunlara dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Raporda, Türkiye’deki internet kullanıcılarının karşı karşıya olduğu sorunlar “doğrudan” ve “dolaylı” sansür ve altyapı olmak üzere farklı başlıklar altında incelenmiştir.

“Doğrudan sansür” başlığı altında Türkiye’de son yıllarda sulh ceza hakimlikleri, mahkemeler ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) ve 671 sayılı KHK ile kapatılması sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı (BTK) kararlarıyla sosyal medya platformları başta olmak üzere erişime engellenen internet içeriklerine ilişkin bir tablo çizilmiştir. “Dolaylı sansür” başlığı altında, Türkiye’de henüz hukuki düzenlemesi olmadığı için ileride erişim engellemelerine yol açması muhtemel olan “ağ tarafsızlığı” (Net Neutrality) tartışmalarına ve internet yavaşlatmalarına yer verilmiş, son aşamada ise fiber altyapı sorununa ilişkin genel bir değerlendirme yapılmıştır. Söz konusu rapor, mevcut haliyle önümüzdeki süreçte geliştirilecek politikalara yönelik bir ön çalışma olup her türlü katkı ve öneriye açıktır.

“İnternet Yaşamdır!”¹

1. GİRİŞ

90’lı yıllarda yaygınlaşmaya başlayan ve 2000’li yıllar itibariyle geniş bant altyapısı ve mobil ağ teknolojilerinin ilerlemesiyle günlük hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline gelen ve 2016 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından temel bir insan hakkı olarak tanımlanan internete erişim hakkı, bugün Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 22. maddesi ile güvence altına alınmış olan haberleşme ve iletişim hürriyetinin de vazgeçilmez bir parçasıdır.

Hootsuite ve We Are Social verileri baz alınarak hazırlanan “2018 Yılı Global Dijital Raporu”nda dünyada internet kullanıcı sayısının 4 milyarı geçtiği belirtilirken, Türkiye’de internet erişim oranı % 67 olarak ifade edilmektedir. Başka bir deyişle, Türkiye nüfusunun 54 milyondan fazlası internet kullanıcıdır. Yine Türkiye, 51 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı ile sosyal medya kullanımında 2 saat 48 dakika ile dünya sıralamasında üst sıralarda yer alırken, Türkiye’de ortalama bir internet kullanıcısı günün 7 saatten fazlasını internet ortamında geçirmektedir. Türkiye’de 51 milyon Facebook, 33 milyon ise aktif Instagram kullanıcısı mevcuttur.^{2/3} Bu veriler çoğaltılabilmekle birlikte, bu noktada akıllara şu soru gelmektedir:

Niceliksel olarak internet kullanımında dünyada ön sıralarda yer alan Türkiye’de internet kullanıcıları, dünyaya kıyasla ne ölçüde sorunsuz bir internet erişimine sahiptir?

Türkiye’de Nitelikli İnternete Erişim Sorunu

İnternete erişim hakkının temel bir insan hakkı olduğu birçok metinde çok açık bir şekilde belirtilmektedir. Türkiye’nin, üyesi olduğu Avrupa Konseyi’nin, sözleşmecisi olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde bir takım yükümlülükleri bulunmaktadır. Sözleşmenin yargılama

¹ “İnternet yaşamdır” sözü geçtiğimiz Aralık ayında yitirdiğimiz Türkiye’de “internetin babası” olarak bilinen Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa Akgül’e aittir.

² <https://www.slideshare.net/wearesocial/digital-in-2018-in-western-asia-part-1-northwest-86865983>

³ <https://digitalreport.wearesocial.com/>

makamı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'yi mahkum ettiği bir kararında internete erişimin bir hak olduğunu belirtmiştir.

“Bu hak, iletişime ve bilgiye erişim hakkının esası olarak değerlendirilmektedir ve yerel anayasalar tarafından korunmaktadır. Devletlerin vatandaşların internet erişim hakkını güvence altına alma yükümlülüğü ve herkese bilgi toplumuna katılma hakkını da içermektedir. Böylelikle, ifade özgürlüğüne ayrılan genel güvencelerin tümü, internete engelsiz erişim hakkını da tanımak amacıyla yeterli bir temel oluşturmaktadır.” (Yıldırım/Türkiye no: 3111/10, 18.12.2012, para. 32).

Öte yandan, Türkiye’de özellikle son yıllarda internete erişim hakkı, iktidar eliyle sistematik bir şekilde ihlal edilmektedir. Son yıllarda Türkiye’de yaşanan demokrasi krizinin en büyük faili olan siyasi iktidar, ifade ve düşünce özgürlüğünü, bireysel özgürlükleri her gün bir adım daha geriye götüren bir anlayışla vatandaşlarını bilgidan mahrum bırakarak Türkiye’yi çağın gerisinde kalmaya mecbur bırakmaktadır.

Gelişmenin ve kalkınmanın önündeki en büyük engel olan sansür ve oto-sansür Türkiye’nin en büyük sorunu olarak önümüzde durmaktadır. İşine gelmeyen yok hükmünde değerlendirmeyi alışkanlık haline getirmiş olan siyasi iktidarın, “Türkiye’de düşünce ve ifade özgürlüğü vardır” ya da “Türkiye’de medya özgürlüğü, Batı’dan fazla” iddialarına rağmen; bugün birçok ulusal ve uluslararası rapor, keza yine onlarca gazetecinin cezaevinde olduğu gerçeği, Türkiye’de düşünce ve ifade özgürlüğünün can çekiştiğini gözler önüne sermektedir.

Örneğin; tüm dünyada kabul gören saygın düşünce kuruluşlarından Freedom House’un “İnternette Özgürlük 2017” raporunda Türkiye, 2016 yılından sonra 2017’de de interneti özgür olmayan ülkeler arasında yer aldı.⁴ Freedom House internet özgürlüğünü; “erişim önündeki engeller”, “içeriğe getirilen kısıtlamalar” ve “kullanıcı haklarının ihlal edilmesi” olmak üzere 3 kategoride incelerken; Türkiye’de erişim önündeki engeller arasında en önemli sorunlardan birini, servis sağlayıcıları aracılığıyla internete erişimin engellenmesi olarak gösterilmektedir. Yine, “içeriğe getirilen kısıtlamalar” bağlamında “internet yavaşlatmalarına” dikkat çekilirken, “kullanıcı haklarının ihlali” alt başlığında özellikle sosyal medya paylaşımları nedeniyle tutuklanan vatandaşlara da ayrı bir önem atfedilmektedir.⁵

Bu noktadan hareketle; Türkiye’de internet kullanıcılarının karşı karşıya olduğu internete erişim önündeki engelleri, “doğrudan” ve “dolaylı” sansür olmak üzere nitelendirmek gerektiği kanaatindeyiz.

Şöyle ki, dünyanın en büyük çevrimiçi ansiklopedisi Vikipedi’nin 29 Nisan 2017 tarihinden beri erişime engelli olması ve milyonlarca bireysel internet kullanıcısının bireysel haklarının hiçe sayılması doğrudan sansür olarak bir şekilde gündemde kendine yer bulmaktadır. Ancak işin fazla tartışılmayan, buzdağının görünmeyen kısmı var ki; o da iktidarın son dönemde özellikle de terör eylemlerinin ve toplumsal olayların ardından sık sık başvurduğu ve meşru olmayan internet yavaşlatmaları ve altyapı sorunlarıdır.

Bu çerçeveden hareketle, söz konusu rapor ile bu sorunlara dikkat çekmek ve önümüzdeki süreçte geliştirilecek politikalara ilişkin bir ön çalışma yapılması amaçlanmıştır.

2. TÜRKİYE’DE İNTERNETE ERİŞİM SORUNU DOĞRUDAN VE DOLAYLI SANSÜR

⁴ <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2017/turkey>

⁵ <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2017/turkey>

2.1 DOĞRUDAN SANSÜR UYGULAMALARI

Türkiye’de İnternet Erişiminin Yasal Tarihçesi

Türkiye’de ilk internet bağlantısı 12 Nisan 1993 yılında ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı’na ait yönlendiriciler ve PTT’den sağlanan 64 Kbps kapasiteli kiralık hat kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu sene 25. yılını kutladığımız internet erişimi hukuki mevzuat ile bir erişim hakkı olarak değerlendirilse de yasal düzenlemeler, devlet araçlarının sansür olarak kullanılmasından öteye geçememektedir.

İnternete ilişkin hukuki düzenlemelerin amacı internet kullanıcılarının hak ve yükümlülüklerini belirlemektir. Ancak kanun yapıcılar bu düzenlemelerdeki amacı sansüre çevirdiğinde, ne yazık ki 5651 sayılı Kanun’un bugünkü durumuna ulaşılmaktadır.

Türkiye’de internete ilişkin hukuki düzenlemelere tarihsel bir perspektif ile bakıldığında, karşımıza ilk olarak 2001 yılında 5680 sayılı Basın Kanunu’na getirilen ek madde çıkmaktadır. Fakat 5187 sayılı Basın Kanunun yürürlüğe girmesiyle internet Basın Kanunu içeriğinde olmaktan çıkarılmış, akabinde Türk Ceza Kanunu ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda da düzenlemeler yapılmış fakat internet alanı düzenlemesi başka bir bahara kalmıştır.

2007 yılına gelindiğinde ise internet ortamına ilişkin olarak özel bir düzenleme yapılması ihtiyacına binaen 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Ancak 2007 yılında katalog suçlarla mücadele için getirildiği iddia edilen 5651 sayılı Kanun birçok kez yasa yapımına ve ruhuna aykırı bir şekilde AKP’nin alışkanlık haline getirdiği torba yasa çerçevesinde değiştirilerek sansür yasası haline getirilmiştir. Vatandaşın üzerinde Demokles’in kılıcı gibi sallanan 5651 sayılı Kanun Anayasa’ya aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi başvurusuna konu olmuş, Yüksek Mahkeme de değişik zamanlarda iptal kararları vermiştir. Yasa bu haliyle şu an yapboz tahtası olmuş ve internet ortamını düzenlemekten çok uzakta, açık ve anlaşılabilir olmayan, vatandaşları devlet karşısında savunmasız bir hale sokan, düşünce ve ifade özgürlüğü ve bilgi edinme hakkına çok büyük zararlar veren bir yasa haline dönüştürülmüştür. Özellikle ilgili kanunun 8/A maddesi yetkililere verdiği sınırsız yetki ile vatandaşları meşru olmayan bir şekilde erke karşı savunmasız bırakmıştır.

Türkiye’deki Erişim Engellemeleri

Türkiye’deki erişim engellemelerine ilişkin rakamsal resmi istatistikler BTK tarafından kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşılmamaktadır. Örneğin; tarafımızca erişime engelli sitelerin rakamsal verilere ilişkin 06.12.2017 tarihinde T.C. Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER)’e yapılan bilgi edinme başvurusuna yine bu kapsamda 28.12.2017 tarihinde BTK Başkanlığı’nca; “5651 sayılı Kanun kapsamında resen ve/veya mahkeme kararları ile ilgili işlemler gerçekleştirilmektedir. Yapılan işlemlerin rakamsal değerlerinin ve internet site isimlerinin açıklanması; suçun önlenmesi ve suçla mücadelede sıkıntılara sebep olabilecek, özellikle çocuk pornosuna ilişkin içeriklerin deşifre olmasına yol açacaktır. Ayrıca, bu tür rakamlar diğer ülkelerde resmi olarak, toplu şekilde açıklanmadığından, uluslararası düzeyde, bu rakamlardan hareketle ülkemiz aleyhine haksız algı meydana getirilmekte, bilgi kirliliği oluşturulmaktadır. Anılan nedenlerle bu kapsamdaki her türlü talebi olumsuz yanıtlanmaktadır. Söz konusu istatistiklerin verilmemesine ilişkin işlemler bilgi edinme kapsamında dava konusu olmuş ve dava Kurumumuz lehine sonuçlanmıştır” şeklinde gelen cevap ile talebimiz olumsuz karşılanmıştır.

Öte yandan yine gelen cevapta, erişim engellemelerine ilişkin vatandaşlardan gelen ihbarların %70,77’sinin müstehcenlik, %21,53’ünün fuhuş, %0,06’sının Atatürk aleyhine suçlar, %2,46’sının çocukların cinsel istismarı, %4,98’inin kumar oynanması için yer ve imkan sağlama, %0,04’ünün

intihara yönlendirme, %0,14'ünün sağlık için tehlikeli madde temini, %0,03'ünün uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma kategorilerinde olduğu belirtilmiştir.

Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB):

“2017 yılına kadar 158.683 adrese işlem yapılmış; 31.12.2015 tarihi itibarıyla 36.603 adet adres, 31.12.2016 tarihi itibarıyla 86.351 adet adres engellenmekte iken, 31.12.2017 tarihi itibarıyla 99.952 adres engellenmiştir.”

Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'a 6 Şubat 2014 tarihinde eklenen 6/A Maddesi ile “Bu Kanunun 8inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere” kurulmuştur. 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi yani katalog suç kapsamı dışında kalan erişim engellemeleri ESB tarafından yerine getirilmektedir. İnternet yoluyla yapılan yayınlarda kişilik haklarının korunması çerçevesinde mahkemelerin ve kurumların verdiği kararların uygulanmasını sağlayan ESB erişim engelleme verisi veren tek kurumdur. Ancak kurumun istatistiki verilerindeki sayının yüksekliği mahkemelerin ve kurumların da 5651 sayılı Kanun'u sansür mekanizması olarak kullandıkları yönünde şüphe uyandırmaktadır.

Öte yandan, Alternatif Telekom İşletmeciler Derneği TELKODER'in ESB'nin kuruluşuna yönelik olarak BTK'nın kendi hazırlayıp, kendi onayladığı tüzüğüne yönelik Danıştay 13. Daire'nin yürütmeyi durdurma kararına karşın, ESB'nin faaliyetlerine devam etmesi, ek olarak BTK'nın da ESB'ye yasal dayanak oluşturmak üzere, geçmişe etkili olacak şekilde kanun değişikliğine gitmesi mevcut haliyle ESB'nin hukuka aykırı bir kurum olduğuna dair çeşitli yorumlarını da beraberinde getirmektedir⁶.

Erişim Sağlayıcıları Birliği'nin (ESB)⁷ Hukuk Birimi'nden elde edilen verilere göre;

- 5651 sayılı Kanun'un 9/7 maddesi ve Birlik Tüzüğü'nün 5/aa maddesi gereği içerik sağlayıcılar ile yürütülen işbirliği kapsamında irtibat kurulan içerik sağlayıcı sayısı 31.12.2015 tarihine kadar 73, 31.12.2016 tarihine kadar 450 ve 31.12.2017 tarihi itibarıyla 705'dir.
- 31.12.2015'e kadar 1.559 adet, 31.12.2016 tarihine kadar 18.688 adet adres içerikten çıkarılmak suretiyle hükümsüz kalmıştır. 31.12.2017 tarihi itibarıyla ise 50.186 adet adres içerikten çıkarılmak suretiyle hükümsüz kalmıştır.
- Yine özel kanunlar ile görev verilmiş kurum ve kuruluşlar, 2017 yılında 382 erişimin engellemesi kararı göndermiştir. Kurumlardan gelen kararların dağılımı:

⁶ <http://t24.com.tr/yazarlar/fusun-sarp-nebil/danistay-erisim-saglayicilar-birliginin-tuzugu-btk-tarafindan-hazirlanamazdedi,11428>

T.C. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu	349
Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	15
Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu	8
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	7
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	3
Toplam	382

- 2017 yılında gelen evrakın gerekçesine göre dağılımı:

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
5651 sayılı Yasanın 9. maddesi-Kişilik Hakkının İhlali	1875	1553	2111	1747	1598	1255	1070	1460	1281	1628	1322	980	17880
5651 sayılı Yasanın 9A maddesi-Özel Hayatın Gizliliği	-	1	3	2	-	-	2	1	-	-	-	-	9
5651 sayılı Yasanın 8. maddesi-Katalog Suçlar	19	21	33	12	9	17	12	9	7	10	9	6	164
S846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	5	5	13	27	4	11	19	1	7	8	12	12	124
Diğer	197	175	213	186	146	146	186	145	157	186	181	165	2083
Toplamlar	2096	1755	2373	1974	1757	1429	1289	1616	1452	1832	1524	1163	20260

- 2017 yılında gelen evrakın türüne göre dağılımı:

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
Erişimin Engellenmesi	623	575	642	525	499	460	449	460	402	517	505	465	17880
Erişimin Engellenmesinin Kaldırılması	60	61	69	50	49	41	54	31	29	50	41	47	582
Yayından Kaldırma/Çıkarma/URL Yok	6	2	5	-	2	1	10	6	1	2	1	3	39
Erişimin Engellenmesi Hakkında Ek Karar	16	5	16	12	9	11	5	6	5	13	4	9	111
Erişimin Engellenmesi - ESB Kararı	23	17	21	23	13	16	25	25	22	22	20	21	248
Diğer	93	98	103	81	71	70	94	79	85	103	87	69	1033
Erişim Engelleme Kararının Hükümsüzlüğü (Çıkarma)	1072	675	717	603	603	607	642	841	806	1000	561	437	8564
Erişim Engelleme Kararının Hükümsüzlüğü (Tespit)	183	304	786	665	498	212	2	155	94	116	286	101	3402
Eski Karar Posta	20	18	14	15	13	11	8	13	8	9	19	11	159
Toplamlar	2096	1755	2373	1974	1757	1429	1289	1616	1452	1832	1524	1163	20260

- 2017 yılında gelen evrakın durumuna göre dağılımı:

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
Uygulandı	1972	1629	2231	1868	1866	1329	1167	1512	1347	1707	1418	1077	18922
Uygulanmadı	32	30	44	25	22	33	30	31	23	27	26	19	342
Diğer	93	96	98	81	69	67	92	73	82	98	80	67	996
Toplamlar	2096	1755	2373	1974	1757	1429	1289	1616	1452	1832	1524	1163	20260

- 2017 yılına kadar 158.683 adrese işlem yapılmış; 31.12.2015 tarihi itibarıyla 36.603 adet adres, 31.12.2016 tarihi itibarıyla 86.351 adet adres engellenmekte iken, 31.12.2017 tarihi itibarıyla 99.952 adres engellenmiştir.

Türkiye’de Medyaya ve Kamuoyuna Yansıyan Son Dönemdeki Erişim Engellemelerine Bakıldığında;

Youtube Yasağı 2,5 Yıl Sürdü

Bilindiği üzere Youtube’un Mart 2007 ve Mayıs 2008 tarihleri arasında 34 farklı mahkeme kararı ile erişime engellenmiş, Ankara 1.Sulh Ceza Mahkemesi’nin 5 Mayıs 2008 tarihli ve 2008/402 sayılı kararı ile ise 2,5 yıl erişime engellendiği dikkat çekmektedir.

Bu aşamada, Youtube yasağı ile ilgili gazeteciler tarafından dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan’a sorulan bir soruya Başbakan tarafından verilen “*Ben Youtube’a giriyorum, siz de girin*” cevabını da hatırlatmak gerekmektedir.

Youtube’un yine sonraki dönemde Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Bakanlık Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu, MİT Müsteşarı Hakan Fidan ve Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar Güler’e ait olduğu öne sürülen ses kayıtlarının internette yayınlanmasının ardından 27 Mart 2014 tarihinde; 6 Nisan 2015 tarihinde ise İstanbul Adliyesi’nde görev yapan Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz’ın rehin alınmasına ve öldürülmesine ilişkin görüntüler üzerine mahkeme kararı ile engellendiği bilinmektedir.

Twitter’a İlk Yasak 2014’te

Twitter’a ilk yasak 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonları sonrası dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Twitter’a yönelik sert sözlerinden sonra gelmiştir. Erdoğan’ın Twitter’a yönelik sarf ettiği “*Twitter mivitur hepsinin kökünü kazıyacağız*” ifadelerinin ardından, 21 Mart 2014 tarihinde Twitter erişime engellenmiştir.⁸

Yine 6 Nisan 2015 tarihinde, birçok haber sitesinde yayınladığı üzere İstanbul Adliyesi’nde görev yapan Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz’ın rehin alınmasına ve öldürülmesine ilişkin görüntüler üzerine Twitter ile birlikte, Türkiye’de en sık kullanılan diğer sosyal ağlar Facebook ve Youtube’a da erişim engellenmiş, erişim kısa sürede tekrar açılmıştır.

Türkiye Twitter’da İçerik Kaldırma Taleplerinde Birinci

2012’de 7 Olan İçerik Kaldırma Talebi, 2017’de 7 Bin 4’e Yükseldi

2017 yılında, Twitter’a Türkiye’den gelen toplam içerik kaldırma talep sayısı 7.004’dür. Bunların bin 181’ini mahkeme kararları oluştururken, 5 bin 823’ü ise devlet kurumları, polis ve diğerlerinden gelen taleplerdir.

Yıllara Göre Türkiye’den Gelen Kaldırma Talepleri:⁹

	Mahkeme Kararları	Devlet Kurumları, Polis ve Diğer
Haziran-Aralık 2017	466	3.828
Ocak- Haziran 2017	715	1.995
Temmuz - Aralık 2016	844	2.232
Ocak – Haziran 2016	712	1.781
Temmuz – Aralık 2015	450	1.761
Ocak – Haziran 2015	408	310

⁸ http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150722_turkiye_twitter_yasaklar

⁹ <https://transparency.twitter.com/content/transparency-twitter/en/countries/tr.html>

Temmuz – Aralık 2014	328	149
Ocak – Haziran 2014	65	121
Temmuz – Aralık 2013	2	0
Ocak – Haziran 2013	3	4
Temmuz – Aralık 2012	0	6
Ocak - Haziran 2012	1	0

Facebook, 2017 yılında Türkiye’de 712 İçerik Kısıtladı

Facebook’un Ocak-Haziran 2017 resmi verilerine göre, Facebook’taki 712 içeriğe BTK, Türk mahkemeleri, Sağlık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve ESB’den gelen yasal talepler doğrultusunda erişimin kısıtlandığı belirtilmektedir İçeriklerin; şahsiyet hakkı ihlalleri, kişisel gizlilik, Atatürk’e hakaret ve denetime tabi ürünlerin yetkisiz satışını içeren bir dizi suç kapsamında 5651 sayılı Kanun uyarınca kısıtlandığına da dikkat çekilmektedir.¹⁰

Facebook’un son dönemde kısıtladığı içeriklerin sayısal verileri şu şekildedir:

Temmuz 2016 – Aralık 2016:	1.111
Ocak 2016 – Haziran 2016:	861
Temmuz 2015 – Aralık 2015:	2.078
Ocak 2015 – Haziran 2015:	4.496
Temmuz 2014 – Aralık 2014:	3.624
Ocak 2014 – Haziran 2014:	1.893
Temmuz 2013 – Aralık 2013:	2.014

Öte yandan, Facebook’un Temmuz 2016-Aralık 2016 tarihlerini kapsayan raporunda, internet kesintileri başlığında Temmuz, Ağustos, Ekim ve Aralık 2016’da, Türkiye’de Facebook ürün ve hizmetlerine erişimin 6 defa aksamaya uğradığı, bu aksamaların güvenlik ve terörizmle ilişkili olayların ardından meydana geldiğine dikkat çekilmiştir.¹¹

Sendika.org 61 Defa Kapatıldı

Türkiye’de erişim engellemelerine ilişkin en güncel ve popüler örneği sendika.org. 17 yıldır yayın hayatında olan “sendika.org” isimli haber sitesidir. 2015 yılından bugüne dek 61 defa erişime engellenmiştir.¹²

Sendika.org’a ilişkin Aralık 2017’de TBMM’deki bütçe görüşmeleri sırasında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Ahmet Arslan’a yöneltilen soruya “*Sendika.org çocuklara cinsel taciz, müstehcenlik, fuhuş ve kumar oynatılması dahil tüm bunlara imkan sağladığı için yasaklamışız*”

¹⁰ <https://transparency.facebook.com/country/Turkey/2017-H1/>

¹¹ <https://transparency.facebook.com/country/Turkey/2016-H2/>

¹² Bugün sendika62.org olarak yayın hayatına devam eden haber sitesi, 2015 yılından bu yana yaşanan erişim engellemeleri, “Sendika.org’un Engelli Koşusu” başlığı ile kamuoyuyla <http://sendika62.org/2017/12/sendika-orgun-engelli-kosusu-417067/> üzerinden paylaşılmaktadır.

cevabını vermiş, yapılan itirazlar üzerine ise Bakan Arslan, sendika.org'dan özür dileyerek sendika.org ile ilgili engellenmenin 5651 sayılı kanununun 8/a maddesine ilişkin olduğunu belirtmiştir.¹³

Haber Sitelerine Erişim Engeli

Gezi süreciyle artmaya başlayan, 17-25 Aralık süreci ile devam eden ve 7 Haziran seçimlerinden sonra hızlanan erişim engellemeleri, haber sitelerini sistematik olarak sansüre uğratmıştır. 5651 sayılı Kanun çerçevesinde URL tabanlı erişim engelleme yetkisini elinde bulunduran kurumlar, ne yazık ki internet sitelerine bütüncül engelleme yaparak Kanun'dan kaynaklanan haklarını kötüye kullanmış ve halkın bilgiye erişim hakkına büyük ölçüde zarar vermişlerdir.

Örnekler çoğaltılabilmekle birlikte örneğin;17 Temmuz 2016 tarihinde internette yayın yapan ve Medyascope, Gazeteport, Rotahaber, ABC Gazetesi, Karşı Gazete'nin aralarında bulunduğu haber sitelerine erişim engellenmiş, tepkiler üzerine engel kısa sürede kaldırılmıştır.¹⁴

Dropbox'a Erişim Engellendi

8 Ekim 2016 tarihinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın e-posta hesaplarını hackleyen RedHack'in sızdırdığı mailleri yüklediği gerekçesiyle Dropbox, One Drive, Internet Archive, Google Drive ve özellikle yazılımcıların kullandığı dosya yükleme platformu GitHub'a erişim engellenerek, yüzbinlerce kullanıcı mağdur edilmiştir. Erişim engeli kısa sürede kaldırılmıştır.¹⁵

Yayına Başlamamış Siteye Erişim Engeli

26 Ocak 2017 tarihinde, Özgürüz.org sitesine site henüz yayına başlamadan erişim engeli getirilmiştir.¹⁶

Vikipedi 1 Yıldır Erişime Engelli

29 Nisan 2017 tarihinde Başbakanlığın talebi üzerine Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen ve dünyanın en büyük çevrimiçi ansiklopedisi olarak bilinen, Türkiye'de ve dünyada milyonlarca kullanıcıya sahip Vikipedi yaklaşık 1 yıldır erişime engelli durumdadır. Yukarıda da bahsi geçen bilgi edinme başvurusunda Vikipedi'nin yeniden erişime açılmasına ilişkin yürütülen çalışmalara ilişkin BTK Başkanlığı'nca tarafından verilen yanıtta, "*Sorunun çözümüne ilişkin görüşmeler devam ettiği, Vikipedi internet sitesi hakimlik kararına konu milli güvenlik ve kamu düzenini ihlal edici nitelikteki hukuka aykırı içerikler hakkında işlem yaptığı takdirde, Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin kararı gereği erişimin engellenmesine son verileceğinin*" belirtilmesine karşın milyonlarca kullanıcı 18 Nisan 2018 tarihi itibarıyla Vikipedi'ye hala erişim sağlayamamaktadır.

Vikipedi'ye erişimin yeniden ne zaman sağlanacağı bilinmemekle birlikte, bu konuya ilişkin resmi makamlar tarafından yürütülen çalışmaların da kamuoyu ile sağlıklı bir şekilde paylaşıldığı söylenemez.

Siyasi iktidar bu erişim engellemeleri ve içerik kaldırma talepleri ile vatandaşların kendilerine otosansür uygulamasına ve bir şekilde suskunluk sarmalı içerisine girerek özgürlükler alanı olan internette kendilerine kısıtlama getirmelerine sebep olmaktadır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak da muhalif seslerin sosyal medyada sesleri kısılmakta ve anonimlik hakkı da sistematik bir şekilde ihlal edilmektedir.

Son Dönemdeki Sosyal Medya Operasyonları

¹³ <https://www.birgun.net/haber-detay/wikipedia-ve-sendika-org-tbmm-gundeminde-196056.html>

¹⁴ <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-36819421>

¹⁵ <http://www.diken.com.tr/btk-hizini-alamiyor-dropbox-ve-google-drivein-ardindan-githuba-da-erisim-engeli/>

¹⁶ <https://www.google.com.tr/search?q=%C3%B6zg%C3%BCr%C3%BCz+eri%C5%9Fim+engel%2C&oq=%C3%B6zg%C3%BCr%C3%BCz+eri%C5%9Fim+engel%2C&aqs=chrome..69i57.5570j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

1 Ocak – 9 Nisan Tarihli İçişleri Bakanlığı Verilerine Göre:

10 Bin 250 Sosyal Medya Hesabı İncelendi

3 Bin 679 Kişi Hakkında Yasal İşlem Yapıldı

İçişleri Bakanlığı'nın resmi internet sitesi üzerinden "Basın Açıklamaları ve Tekzipler" alt başlığı altında yürütülen operasyonlara ilişkin haftalık olarak yayımlanan verilere bakıldığında; 1 Ocak – 9 Nisan 2018 tarihleri arasında **10.250** sosyal medya hesabı ile ilgili çalışma yapıldığı, tespit edilen **3.679** kişi hakkında yasal işlem yapıldığı görülmektedir.

Öte yandan, sosyal medya hesaplarına ve içeriklerine yönelik operasyonlara bakıldığında; gözümlenen vatandaşlarımızın sayısı ile hakkında yasal işlem başlatılan vatandaşlarımız arasındaki fark; bu operasyonların yurttaşları sosyal medya kullanımından soğutmak, fikir ve görüşlerini ifade etmelerine engel olmalarına yönelik algı yaratmak amacıyla yapıldığı şeklinde yorumlanmaktadır.¹⁷

02.04.2018-09.04.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar¹⁸

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **337 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **154 kişi hakkında yasal işlem** yapılmıştır.

26.03.2018-02.04.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar¹⁹

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **454 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **242 kişi hakkında yasal işlem** yapılmıştır.

19.03.2018-26.03.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁰

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **783 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **259 kişi hakkında yasal işlem** yapılmıştır.

¹⁷ <http://www.turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=57047>

¹⁸ <https://www.icisleri.gov.tr/02042018-09042018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

¹⁹ <https://www.icisleri.gov.tr/26032018-02042018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁰ <https://www.icisleri.gov.tr/19032018-26032018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

12.03.2018-19.03.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²¹

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **544 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **297 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

05.03.2018-12.03.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²²

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **635 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **290 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

26.02.2018-05.03.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²³

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **690 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **169 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

19.02.2018-26.02.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁴

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **423 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **251 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

12.02.2018-19.02.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁵

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan,

²¹ <https://www.icisleri.gov.tr/12032018-19032018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²² <https://www.icisleri.gov.tr/05032018-12032018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²³ <https://www.icisleri.gov.tr/26022018-05032018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁴ <https://www.icisleri.gov.tr/19022018-26022018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁵ <https://www.icisleri.gov.tr/12022018-19022018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **1.296 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **392 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

05.02.2018 -12.02.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁶

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **655 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **243 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

29.01.2018-05.02.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁷

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **934 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **260 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

22.01.2018-29.01.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁸

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **571 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **208 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

15.01.2018-22.01.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar²⁹

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **1.138 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **364 kişi** hakkında yasal işlem yapılmıştır.

²⁶ <https://www.icisleri.gov.tr/05022018--12022018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁷ <https://www.icisleri.gov.tr/29012018-05022018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁸ <https://www.icisleri.gov.tr/22012018-2922012018-29012018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar012018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

²⁹ <https://www.icisleri.gov.tr/15012018-22012018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

08.01.2018-15.01.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar³⁰

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **922 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **227** kişi hakkında yasal işlem yapılmıştır.

01.01.2018-08.01.2018 Tarihleri Arasında Yürütülen Operasyonlar³¹

SİBER SUÇLARLA MÜCADELEDE;

Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **868 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapılmış, tespit edilen **323** kişi hakkında yasal işlem yapılmıştır.

2.2 DOLAYLI SANSÜR UYGULAMALARI

“Ağ Tarafsızlığı” Tartışmaları ve Türkiye

Özellikle 2017 yılında ABD’de “ağ tarafsızlığı” uygulamasının kaldırmasıyla birlikte “şebeke tarafsızlığı” olarak da bilinen “ağ tarafsızlığı” veya daha yaygın ismiyle “Net Neutrality” kavramı, Türkiye’de son dönemdeki internete erişim sorunu tartışmalarında önemli bir hal aldı.

Peki, 2000’li yılların başından itibaren özellikle “internet erişim hakkı” bağlamında tartışılmaya başlanan “ağ tarafsızlığı” nedir? Farklı anlamlar taşımakla birlikte ağ/şebeke tarafsızlığı en basit haliyle internet servis sağlayıcılarının içerik ve uygulamalar üzerinde “ayrımcılık yapmaması” ve “açık” olmasını düzenleyen kurallar şeklinde özetlenirken, BTK’nın Kasım 2011 tarihli “Şebeke Tarafsızlığı” raporunda, ağ tarafsızlığı tartışmalarının temel konusu “*internetin eşit şartlarda herkese açık, tarafsız ve erişilebilir olup olmaması*” şeklinde tanımlanmaktadır:

*Şebeke tarafsızlığı, genel kabul görmüş bir tanımla bulunmamakla birlikte kısaca; içerik ve servis sağlayıcıların genişbant altyapısına erişimine ilişkin kurallar olarak ifade edilebilmektedir. Başka bir ifadeyle, içerik sağlayıcılara erişim hizmeti sunan şebeke işletmecilerine öncül olarak ayırım gözetmeme yükümlülüğü getirilmesini ifade etmektedir. Böylece şebeke işletmecilerinin bazı içerikleri bloke etme, transmisyon kalitesini düşürme, gereksiz sınırlama getirme ya da kendine bağlı işletmecilerin içeriklerine öncelik verme gibi uygulamaları yasaklanmaktadır.*³²

“Ağ tarafsızlığı” ilkeleri, ABD’de 2015 yılında garanti alınmış olmasına rağmen, ABD Federal İletişim Komisyonu (FCC) Trump yönetiminin desteğiyle Aralık 2017’de internet hizmeti sunan şirketlere yönelik “ağ tarafsızlığı” zorunluluğunu iptal ederek, “ağ tarafsızlığı” tartışmalarının bir kez daha gündeme oturmasına neden olmuştur. Ağ tarafsızlığı uygulamasının savunucuları, düzenlemenin kaldırılması ile internet servis sağlayıcılarının belli internet içeriklerine erişim için kullanıcılardan ek ücret talebinde bulunabilmesinin, bant genişliğinin sınırlandırılmasının ve bağlantı hızının

³⁰ <https://www.icisleri.gov.tr/08012018-15012018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

³¹ <https://www.icisleri.gov.tr/01012018-08012018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

³² https://www.btk.gov.tr/File/?path=ROOT%2F1%2FDocuments%2FSayfalar%2FArastirma_Raporlari%2FSebeke_Tarafsizligi.pdf

değiştirebilmesinin önünün açılmış olduğunu savunurken, düzenlemenin kaldırılmasından memnun olan servis sağlayıcıları ise yatırımları arttıracaklarını ve böylece internet yaygınlığının da gelişeceği iddiasını taşımaktadır.³³

Peki, Türkiye Bu Tartışmaların Neresinde?

Ağ tarafsızlığı tartışmaları, şu an için Türkiye'nin ana gündem maddelerinden birini oluşturmamakla birlikte, özellikle iktidara yakınlığı ile bilinen bazı servis sağlayıcılarının mahkeme kararı olmaksızın bazı durumlarda başta sosyal medya platformları olmak üzere çeşitli içeriklere erişimi engellemesi ya da aşağıda tartışıldığı haliyle "bant genişliğini daraltma" yöntemiyle internete erişimi yavaşlatması ağ tarafsızlığı tartışmalarını da beraberinde getirmektedir.

Keza, 2012 tarihinde TİB'in internet servis sağlayıcısı olan TTNET'e bazı internet sitelerine engelleme kararı bulunmamasına rağmen "youtube.com, izlesene.com, fileserve.com, rapidshare.com, vimeo.com, akormerkezi.com, tahribat.com" gibi sitelere erişimi engellediği ve sistemlerinin çalışır vaziyette tutulması için gerekli donanım, yazılım, bakım, onarım, teknik destek gibi gerekli tedbirlerin alınmadığı gerekçesi ile ceza kesmesi, Türkiye'de ağ tarafsızlığının ihlali noktasında kesilen ilk ceza olarak tanımlanmasına karşın, 2012'den bu yana yaşanan gelişmelerin ağ tarafsızlığının korunması noktasında tersine işlediği görülmektedir.³⁴

Öte yandan, servis sağlayıcılarının veyahut servis sağlayıcıları aracılığıyla devletlerin, kendi keyfiyetlerine göre internete müdahale etmesinin önüne geçen bu düzenlemenin iptal edilmesinin etkilerinin yalnızca ABD ile sınırlı kalmayacağı, Türkiye de dahil tüm dünyayı etkileyebileceği tartışmaları bugünlerde "internet erişim hakkı" kapsamında en çok konuşulan konuların başında gelmektedir. Fusun Sarp Nebil, ağ tarafsızlığının kaldırılmasının etkilerini şu şekilde özetlemektedir:

Ülkemizde mahkeme kararı bile olmadan engellemeler ya da önemli olaylar sırasında sosyal medyaya giden bant genişliği daraltmaları uzun süredir yapılmakta ama ağ tarafsızlığının kaldırılmasının global etkilerini daha farklı hissedeceğimizi şimdiden kaydedelim. Öncelikle ülkemize bant genişliği taşıyan Carrier şirketlerin bant genişliği fiyatlarının artacağını görüyor olacağız. Mesela YouTube taşıyorum diyerek daha farklı fiyat istemeleri olası. Bu da internetin pahalılaşmasına neden olacak. Ayrıca, firmaların istemedikleri içerikleri bant genişliğini sınırlayarak, engelleyebileceğini göreceğiz. Örneğin ABD, Türkiye'ye kızdığı zaman, merkezi kendi ülkesinde olan uluslararası telekom taşıyıcı firmalarına baskı yaparak, ülkemize gelen interneti daraltabilir, bazı içerikleri görmemizi engelleyebilir.³⁵

Prof. Dr. Funda Başaran ise, ağ tarafsızlığı ilkelerinin ABD'de ticari kaygılarla gerçekleşmesine karşın, Türkiye'de özellikle siyasi kaygılarla ile ağ tarafsızlığının ihlal edildiğine dikkat çekerek, şu eklemeyi yapmaktadır:

Açıkça belirtmek gerekiyor ki, ABD'de ağ tarafsızlığının ortadan kalkması sadece ABD'li internet kullanıcılarını değil, internet küresel bir ağ olduğu ve her ne kadar merkezsiz olduğu iddia edilse de merkezinin ABD olması sebebiyle tüm dünyadaki kullanıcıları etkileyecek. Yani bundan böyle internet kullanırken sadece AKP hükümetinin siyasi olarak koyduğu sınırları değil, ABD'li internet sağlayıcı şirketlerin ticari olarak koydukları sınırları da deneyimlemeye başlayacağız.³⁶

Buzdağının Görünmeyen Kısmı: İnternet Erişiminin Yavaşlatılması

³³<http://t24.com.tr/yazarlar/fusun-sarp-nebil/internet-kullaniminda-dunyayi-kotu-bir-donem-mi-bekliyor,18747>

³⁴<http://turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=35801>

³⁵<http://t24.com.tr/yazarlar/fusun-sarp-nebil/internet-kullaniminda-dunyayi-kotu-bir-donem-mi-bekliyor,18747>

³⁶<https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2017/05/10/ag-tarafsizligi/>

Son dönemde sıklıkla uygulanan bir diğer sansür yöntemi ise “throttling” yani “bant genişliğini daraltma”. Türkçe’de “boğma” anlamına gelen “throttling” “*belirli bir IP’deki sunuculara erişimin teknik olarak daraltılması, dolayısıyla bu IP’lerden servis veren sunuculara ulaşamaması*” şeklinde tarif edilmektedir. Özetle tanımlanacak olursa, ağ tarafsızlığı tartışmaları ile doğrudan bağlantılı olan “throttling” yöntemi ile “*belli bir siteye erişim kotası sınırlandırılırken; o siteye erişebileceklerin sayısına sınırlandırma getiriliyor, bant genişliği daraltılıyor. Böylece erişim bağlantı yokmuşçasına yavaşlıyor*”.³⁷

Bilişim Hukuku Uzmanı avukat M. Gökhan Ahi, sosyal medya sitelerine ya da herhangi bir siteye erişimin yavaşlatılmasının yasal bir dayanağı olmadığına vurgu yapılmaktadır.³⁸ Ancak diğer taraftan Kasım 2016 tarihinde Halkların Demokratik Partisi (HDP) yöneticilerinin gözaltına alınmasının ardından, BTK’nın erişim sağlayıcılarına internetin yavaşlatılması kararını iletmesi ve akabinde Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği’nin BTK kararına onay vermesi ile birlikte erişim yavaşlatmalarının yasal altyapısının oluşturulduğu da yapılan yorumlar arasındadır.³⁹

Türkiye’de son dönemde yaşanan internet erişim yavaşlatmalarına ilişkin resmi bir veri ne yazık ki elimizde bulunmamaktadır. Ancak, özellikle 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşanan Suruç katliamından bu yana yaşanan terör saldırılarından sonra sık sık bu yöntemle başvurulduğu bilinen bir gerçektir. 10 Ekim 2015 Ankara Gar Katliamı, 13 Mart 2016 Ankara Güvenpark patlaması, 19 Mart 2016 İstanbul Beyoğlu patlaması, 28 Haziran 2016 Atatürk Havalimanı patlaması sonrasında Twitter, Facebook ve Youtube başta olmak üzere sosyal medyaya yönelik “bant genişliğini daraltma” yöntemi rutin bir sansür uygulamasına dönüşmüştür.

Türkiye’de bu konuya ilişkin çalışan çeşitli sivil toplum platformları mevcuttur. Türkiye’deki internet engellemelerinin tespitine yönelik çalışan “<https://turkeyblocks.org/>” bunlardan biridir. Turkey Blocks, 20 Ağustos 2016 tarihinde IŞİD terör örgütü tarafından gerçekleştirilen Gaziantep patlaması sonrası, Facebook, Twitter ve Youtube’a,⁴⁰ aynı şekilde 19 Aralık 2016 tarihinde Rus Büyükelçisi Andrey Karlov’un suikastının ardından sosyal medyaya erişimin, yine IŞİD terör örgütünün Türk askerlerinin infaz görüntülerinin paylaşılmasının ardından 22 Aralık 2016 tarihinde Twitter ve Youtube’a⁴¹ erişimin “throttling” yöntemi ile kısıtlandığına dikkat çekmektedir.⁴²

Öte yandan, 4 Kasım 2016 tarihinde 11 HDP’e yöneticisine yönelik operasyonların ardından, Twitter, Facebook, Youtube ve WhatsApp’ın yavaşlatıldığı, yavaşlatma kararının ise Başbakan Binali Yıldırım tarafından da “*Güvenlik açısından zaman zaman bu tip tedbirlere başvurulabilir, bunlar geçici tedbirlerdir. Tehlike bertaraf edildikten sonra her şey normale dönecektir*” ifadeleri ile doğrulandığı bilinmektedir.⁴³

Başbakan’ın vatandaşların internete erişim hakkını ve dolayısıyla haberleşme ve iletişim hakkını “tehdike” olarak atfetmesi ise kabul edilir bir tutum olmamakla birlikte, hükümetin sansüre ilişkin tutumunu da gözler önüne sermektedir.

Dolaylı Sansürde Yeni Cephe: VPN

VPN’in Türkçe karşılığı Sanal Özel Ağ’dır. VPN, uluslararası kurumların ve şirketlerin kullanımı için yaratılmış bir teknolojidir. İşletmeler VPN teknolojisini birçok farklı şekillerde kullanabilmektedir. Bunlardan birincisi, şirketin kullandığı bulut sistemine uzaktan erişmek için kullanılırken, ikinci

³⁷ <https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2017/05/10/ag-tarafsizligi/>

³⁸ <http://aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/sosyal-medya-neden-yavasliyor>

³⁹ <http://www.haberturk.com/ekonomi/teknoloji/haber/1320918-internetin-yavaslatilmasi-icin-yasal-karar>

⁴⁰ <https://turkeyblocks.org/2016/08/21/social-media-blocked-turkey-following-gaziantep-blast/>

⁴¹ <https://turkeyblocks.org/2016/12/23/social-media-shutdowns-turkey-isis-releases-soldier-video/>

⁴² <https://turkeyblocks.org/2016/12/19/social-media-slowdown-affecting-many-users-detected-turkey/>

⁴³ <http://www.star.com.tr/guncel/internet-neden-yok--facebook-ve-twittere-neden-girilmiyor-haber-1155402/>

olarak, şirketin uzaktan çalışanları bu teknolojiden yararlanmaktadır. Evden/ofis dışı çalışma son dönemlerde artan ve personel maliyetlerini azaltan bir uygulamadır. VPN sayesinde tıpkı fiziksel olarak iş yerindeymiş gibi kurumunuzla bağınızı koparmadan çalışabilmektedir. Ayrıca finans kurumları da VPN teknolojisinden sıklıkla faydalanabilmektedir. Üçüncü olarak, şirketlerin bilgilerini ve belgelerini güvenli/şifreli bir şekilde karşı tarafa iletme işlemi için de VPN kullandıkları bilinmektedir.

Kısaca VPN kullanırken bir tünel açılırken (ağ geçidi), bilgiler güvenli bir şekilde iletilmek istenen yere gönderilmektedir. Ayrıca son dönemlerde kurumlara yapılan siber saldırılar arttığından dolayı, diğer güvenlik önlemlerinin yanında VPN kullanımının da arttığı gözlemlenmektedir. Felaket ve kriz zamanlarında, şirketteki bilgisayarlara uzaktan bağlanmak ve çözümü daha hızlı sağlamak için de VPN kullanılır.

Fakat sansürün yüksek olduğu ülkelerde gizlilik için de bireysel olarak VPN kullanılarak bir ağ geçidi sayesinde erişim engeli bulunan ülkeden başka bir ülkeye geçiş yapılarak sansürlü içeriklere erişim sağlanabilmektedir. Siyasi iktidar bireysel kullanımı engellemek için birçok VPN’i yasaklamış fakat bu yasaklama birçok bulut sistemine erişimi de kısıtladığı gibi, ticari hayatın güvenli ve şifreli iletişimini de sekteye uğratmıştır.

3. FİBER ALTYAPI SORUNU

Türkiye Fiber’de Sınıfta Kaldı

Bir önceki “throttling” alt başlığı altında dikkat çekilmeye çalışıldığı üzere, Türkiye’deki internete erişim sorunu geniş çaplı ele alınması gereken, yalnızca doğrudan sansürle ele alınamayacak bir konudur. İktidar ve temsilcilerinin iddialarının aksine Türkiye’de ciddi bir fiber altyapı sorunu da mevcuttur. Fibere gereken yatırımın yapılmaması bir nevi internete dolaylı erişim engeli olarak görülmeli, ivedilikle bu konu Türkiye’nin gündemine alınmalıdır.

BTK’nın Pazar Verilerine ilişkin 2017 4. Çeyrek raporunda, 2017 yılı dördüncü çeyreği itibariyle Türkiye’nin sahip olduğu fiber altyapı 324.667 km olarak ifade edilmektedir.⁴⁴ Yine aynı raporda alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğunun 68.193 km, Türk Telekom’un fiber altyapısının ise 256.474 km olduğu; bunun yaklaşık 123.816 km’sinin omurga, kalan kısmının ise erişim amaçlı kullanıldığı belirtilmektedir.

Bu noktada, Türkiye’deki fiber altyapıyı büyük ölçüde tekelinde tutan Türk Telekom’a ilişkin birkaç noktaya değinmek gerekmektedir.

2005 yılında AKP iktidarı tarafından “özelleştirme şampiyonluğu” diyerek özelleştirilen Türk Telekom’un, özelleştirmenin amacı olarak hizmet kalitesini artıramadığı, tüketiciye daha kaliteli, daha ucuz ve daha yenilikçi hizmetler/ürünler sağlayan bir pazar yaratmadığı bugün herkesçe kabul edilen bir gerçektir. İktidarın iddialarının aksine, Türk Telekom’un özelleştirilmesinin beklenen sonucu vermediği tartışılarsun, Türk Telekom geçen süre zarfında altyapı konusunda gerekli yatırımları yapmaya gerek duymamış olması, rekabetin gelişmesi önünde de büyük bir engel teşkil etmiştir. Türk Telekom fiber altyapı konusunda geçen 12 yılda özelleştirme sürecinde iddia edilen ölçüde bir yol kat edememiştir.⁴⁵

Türkiye Geniş Bant İnternette Geride

⁴⁴ <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/2017-q4.pdf>

⁴⁵ http://www.emo.org.tr/ekler/cf347e13b745b6e_ek.pdf?dergi=1011

Öte yandan, Türkiye'nin internet hızına ilişkin de birkaç konuya açıklık getirmek gerekmektedir.

Sayın Başbakan geçtiğimiz aylarda yaptığı bir açıklamada, “Türkiye olarak yatırımlarla büyük bir dönüşümü hızlı bir şekilde gerçekleştiriyoruz. 2002’de göreve geldiğimizde geniş bant nedir bilen yoktu. 2 gün önce İngiltere’de idim. Orada internet hızı daha yavaş. Şimdi geniş bant internet var, mobil internet var. 10 yıl gibi süre içerisinde 5G teknolojilerine doğru ilerliyoruz” ifadelerini kullanmıştır.⁴⁶

Öncelikle Türkiye'nin geniş bant internet hızının iktidarın aksine iyi durumda olmadığını çeşitli raporlarda bulmak mümkündür.

Örneğin; global ölçekli Speedtest’in Şubat 2018 raporuna göre, Türkiye geniş bant indirme hızında 130 ülke içinde 16.58 Mbps ile 84., mobilde ise 123 ülke arasında 31.43 Mbps ile 32. sırada yer almaktadır.⁴⁷ Birleşik Krallık ise aynı listede mobilde Türkiye'nin gerisinde 45. sırada yer alsa da, Başbakan’ın referans olarak işaret ettiği geniş bantta 50.45 Mbps ile 29. sırada yer almaktadır.⁴⁸

Yine Akamai’nin 2017 raporunda Türkiye’nin ortalama internet hızı 7.6 Mbps olarak belirtilirken, Türkiye’deki kullanıcıların %76’sının 4Mbps ve üstü hızlarda; %19’unun 10 Mbps ve üzeri hızlarda; %7.5’inin ise 15 Mbps ve üstü bir hızla internete erişebilmektedir.⁴⁹

Geniş Bant Penetrasyonunda OECD’nin Gerisindeyiz

Türkiye’de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %14,7 iken OECD geneli penetrasyon oranı %30,6’dır. Mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye’de %69,8 iken OECD geneli için bu oran %101,8’dır.⁵⁰

4. SONUÇ

AKP’nin sistematik baskı politikalarının bir sonucu olarak, Türkiye’de son yıllarda sansür ve oto-sansür her yurttaşın gündelik hayatının bir parçası haline gelmiştir. İktidarın baskıcı tutumu sonucunda Ömer Hayyam’ın şiirinde geçen şarap kelimesi dahi sansüre uğrarken, henüz yayımlanmamış bir dizi dahi Bakanlığın sansürüne uğrar hale gelmiştir. Yayımlanmamış bir kitabı “bombadan daha tesirlidir” diyerek toplanan bir zihniyetin bugün yayımlanmamış bir diziyi hedefe oturtması, ensest gerçeğini anlatan bir kitaba yasak getirmeye çalışması elbette de şaşırtıcı değildir. Ancak bugün gelinen nokta itibarıyla Türkiye’de AKP tipi sansür farklı bir boyuta ulaşmıştır.

İktidarın sansür uygulamaları, bir süredir geleneksel medya sınırlarını aşarak internete taşmıştır. Bunun en güncel ve somut örneği ise, kamuoyunda “İnternete RTÜK Denetimi” olarak bilinen ve Resmi Gazete’de 27 Mart 2018 tarihinde yayımlanması ile birlikte yürürlüğe giren “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı”nda yapılan değişikliktir. Elbette raporda da özetlenmeye çalışıldığı üzere, internete yönelik sansür uygulamaları yeni değildir.

Keza Türkiye’deki yurttaşlar uzun zamandır, erişim engellemeleri, internet yavaşlatmaları, altyapı sorunları gibi nedenlerden dolayı çağın gereklerine uygun internet erişimine sahip değildir. En basitinden, 21. yüzyılda, yurttaşların “Acaba, polis kapıma dayanır mı?” tedirginliğiyle tweet atmaktan çekindiği, milyonlarca kullanıcısı olan dünyanın en büyük çevrimiçi ansiklopedisi

⁴⁶ <http://www.haberturk.com/basbakan-yildirim-netas-50-yil-etkinligi-nde-konustu-1733898-ekonomi>

⁴⁷ <https://www.speedtest.net/global-index>

⁴⁸ <https://www.speedtest.net/global-index>

⁴⁹ <https://www.akamai.com/fr/fr/multimedia/documents/state-of-the-internet/q1-2017-state-of-the-internet-connectivity-report.pdf>

⁵⁰ https://www.btk.gov.tr/File/?path=ROOT%2f1%2fDocuments%2fSayfalar%2fPazar_Verileri%2f2017-Q4.pdf

Vikipedi'nin aylarca erişime engelli kaldığı, internet yavaşlatmaları ile bireylerin haber alma ve iletişim hakkının, gasp edildiği bir ortamda kimse nitelikli bir internete erişiminden söz edemez.

Dünya Endüstri 4.0'ı, "Maker Hareketi"ni, yapay zekayı, sürücüsüz arabaları, kamyonları, akıllı tarımı, dijital parayı konuşurken, AKP'nin sansür batağına saplanmış ülkemiz ne yazık ki bu tartışmalardan giderek daha da uzaklaşmaktadır. Oysa günümüzde, küreselleşen dünyada ekonominin temeli bilime ve bilgi teknolojilerine dayanır bir hale dönüşmektedir. İktidarın, bilgiyi ve teknolojiyi umursamaz tutumu en büyük zararı siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yönleri ile ülkemize, yurttaşlarımıza ve ülkemizin geleceğine vermektedir.

Eğer Türkiye dünya lideri olma iddiasını taşıyorsa, ivedilikle günümüz teknolojisini yakalayacak adımları atmalı, tartışmaları gündemine almalı. Bugün hiçbir gelişmiş ülkenin katma değeri yüksek üretime öncelik vermeden uzun vadede ayakta kalamayacağı aşikar. Küreselleşen dünyada hedef gelişmiş ülkeler arasında kalıcı bir yer edinmek ise; üretimde, sanayide, eğitimde; kısacası toplumun her alanında bilimin öncülüğünü kabul etmeli, buna uygun politikalar geliştirmeliyiz.

Türkiye, bugün hapsediği orta gelir tuzağını ancak bilgi ve teknoloji üretimine yaptığı yatırım ile aşabilir. Türkiye'nin bugün acil ihtiyacı olan katma değerli üretimi arttıracak, dijital teknolojiyle uyumlu bir kalkınma modelidir. Ancak, "İnternet zehirdir", "Bilişime fazla kafa yorarsan sıtırırısın" gibi bir anlayışın uzun vadede hayatta kalamayacağı gibi, Türkiye'ye de çağ atlatamayacağı ortadadır.

Bizler CHP olarak, internet erişimini çağın gereklerine uygun hale getirecek adımların ivedilikle atılması gerektiğine inanıyoruz. Önümüzdeki süreçte de yazılı ve görsel medya ile birlikte internetin içinde bulunduğu karartmadan kurtarılması, internet ve sosyal medya kullanımının özgürleştirilmesi, tüm yurttaşlarımızın açık, özgür, sansürsüz, güvenli, hızlı ve ucuz internete erişimi için mücadele edeceğiz.

Son olarak sansürü olağanlaştıran, uzun zamandır kibir ve güç zehirlenmesi yaşayan ve iktidarlarının akıbeti için her tür bireysel özgürlüğü kısıtlamaktan çekinmeyen iktidar, artık şu gerçeği kabul etmelidir:

İşinize gelmeyen her konuda sansüre başvurmadan önce yalnızca 15-24 yaş arası 13 milyon gencin yaşadığı bir ülkeyi yönettiğinizi aklınızdan çıkarmayın! Siz sansür ve yasaklar konusunda kendinizi geliştire durun, gençler de sizin yasaklarınızı delmenin yollarını çok çabuk keşfediyor. Yeri geldi DNS değiştirdiler. Yeri geldi; VPN kullandılar. Bugün de sizin erişime engelledik dediğiniz Vikipedi'ye bir sıfır (0) koyarak kolayca girebiliyorlar. Unutmayın ki siz baskıya başvurdukça, gençlerin taktikleri de sansürle mücadele stratejileri de bir o kadar çeşitleniyor.

ONURSAL ADIGÜZEL

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNDEN SORUMLU
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI